

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 .
Pe o lună . 2 .

Nrul de Duminecă

Pe un an . 4 Cor.
Pentru România și
America . 10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA
Miksa utca 2—2.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Manuscripte nu se în-
apoiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

In chestia dinasticismului.

II.

Să fim sau să nu fim dinastici? O întrebare care ni-se impune și cere în mod tot mai imperios o soluțiune. Credem că a sosit timpul ca să supunem chestiunea asta unei noi cercetări.

S'ar fi putut aștepta de mai de mult o discuțiune largă asupra chestiei dinasticismului la noi. Politica noastră timp de atâtea decenii a avut un caracter pronunțat dinastic. S'ar crede deci că în situația noastră de azi, în actuala atitudine a dinastiei, o discuție largă și aprinsă s'ar fi încins asupra acestei chestiuni la noi. În realitate însă presa noastră a ales în situația asta anevoioasă calea cea mai puțin firească: calea tăcerii. Recunoaștem că e cea mai comodă, căci este cea mai simplă.

Ar fi fost și pentru noi ușor de a intra în această învoială a tăcerii pe care presa noastră a găsit de cuviință să o încheie în mod tacit asupra chestiei în discuție. Am crezut însă că datoria noastră îndoită, de exprimători și de îndrumători ai opiniei publice, ne impune o soluțiune, o atitudine sau măcar un cuvânt sincer și răspicat, fie și cu rizicul unei rătăcirii de o clipă.

Care a fost însă atitudinea presei noastre? Văzând că presa ungurească ne atacă și exploatează situația paradoxală în care ne aflăm, acuzându-ne de antidinasticism și atribuindu-ne meritul dinasticismului, două din zierele noastre au găsit de cuviință, nu

de-a discuta chestiunea cu argumente serioase, aducând orientări noi și largi în discuțiune nu revizuiind în lumina unei judecăți noi și puternice, ci de a sări întru »apărarea« noastră față cu învinuirile presei ungurești, căutând a prezenta părerea noastră ca fiind »fără răspundere« ca pe o ieșire nechibzuită și pripită de care se grăbesc a se lepăda.

Mulțămim confrăților noștri pentru căldurosul lor interes de a ne scoate din încurcătura în care ne-a amestecat »nechibzuița« și »pripirea« noastră. Ne mirăm însă cum simțul lor de răspundere se trezește numai spre a răspunde pentru »vina« altuia și nu pentru a răspunde pentru vina cea adevărată, *vina tăcerii lor*, asupra unei chestiuni atât de grave. Publicul nostru, credem, nu era curios de frazele ieftine și umflate cu cari se poate opera într-o discuție cu presa ungurească, ci de atitudinea clară și hotărâtă a unei presei conștiente de direcția ei politică și de menirea ce-i incumbă în călăuzirea opiniei publice. Nu de lămurirea și clarificarea opiniei publice ungurești ci de a celei românești era mai întâi nevoie, și presa noastră a rămas datoare în privința asta. Avem tot dreptul de-a respinge »apărarea« confrăților noștri cari au aierul samariteanului milostiv care vrea să »descurce« din impasul în care »nesocotința« noastră a dus politica națională.

Nu confrăților, nu avem motiv de-a regreta nimic din ce am spus asupra atitudinii noastre față cu actuala politică a dinastiei. Am făcut declarația și o repetăm că

nu ne rostim încă împotriva existenței monarhiei, dar am ajuns să ne convingem că trebuie să facem o deosebire între *dinastie și monarhie*.

Am avut mai de multeori prilejul de-a arăta că direcția politică a actualului reprezentant al coroanei nu se inspiră din marile interese ale monarhiei ci dintr'un spirit de cvietism pornit a acorda prea multe concesiuni șovinismului unguresc național.

Prin atitudinea ei de azi, prin neconțințele concesiuni, nu pe terenul politicii de drept constituțional numai, cum sunt concesiunile militare de până acum și mai ales cele viitoare, dar mai ales prin concesiunile »naționale« în politica internă, prin asuprairea noastră, coroana a ajuns să-și dea singură concursul la destrămarea treptată a unității monarhiei care-i adevăratul interes al monarhiei. Dupăce kossuthismul nu a izbutit *prin revoluție* să-și realizeze idealul, el azi are toată nădejdea de a-l realiza *prin evoluția* concesiunilor treptate și neconținente. Scopul kossuthismului e de a pregăti prin două mijloace realizarea idealului său; prin concesiuni naționale de-o parte și prin sistemul de distrugere și maghiarizare a națiunilor nemaghiare de altă parte pentru a lua pe viitor dinastiei orice sprijin în lăuntrul țării împotriva politicii kossuthiste.

Față cu tendința asta datoria dinastiei ar fi de a căuta sprijinitori sinceri ai politicii sale. Ce să zicem însă când vedem că de patruzeci și mai bine de ani actualul reprezentant al dinastiei pune semnătura sa de

FOIȚA ZIARULUI «TRIBUNA».

Edmondo De Amicis.

I N I M A.

Impărțirea premiilor.

Marți, 14 Martie.

Pela două după prânz tot teatrul era înțesat de lume: parterul, galeria, lojile, scena, totul plin de mii și mii de capete: copii, doamne, profesori, lucrători, femei din popor, cari se mișcau ca o mare, peste care tremurau pene și panglici de-ți era mai mare dragul. Teatrul era împodobit cu steaguri tricolore: roșu, alb, verde. În parter erau două scări, una la dreapta, pe care premianții trebuiau să se urce pe scenă și una la stânga pe cari se vor coborî după ce li-se va da premiul. În fața scenei era un șir de fotoliuri roșii, și pe rezimătoarea celui din mijloc era atârnată o coroană mică de laur; în fundul scenei steaguri așezate frumos; într-o parte o mescioară acoperită cu postav verde, pe care erau toate atestatele premianților, legate cu panglicuțe tricolore. Muzica era în parter, subt scenă; profesorii și profesoarele erau în prima galerie, care fusese rezervată pentru ei; băncile și locul din mijloc era înțesat de copii, cari trebuiau să cânte, și cari aveau notele în mână. În fund și de jur-împrejur profesoarele și profesorii umblau în sus și în jos, înșirând pe premianți, iar părinții bă-

eților stau pe lângă ei, cătând să le dreagă părul icăzut pe frunte sau cravata strâmbată.

Când am intrat cu părinții miei în loje, am văzut într-o loje din fața noastră pe profesoara cea cu pana roșie, rîzînd cu gropițele ei, și cu dânsa era profesoara fratelui meu, și »călugărița« îmbrăcată în negru, și profesoara mea de clasa întâi, dar așa de galbenă sărăcuța, și tușea așa de tare că s'auzea peste tot teatrul. În parter văzui numai decât pe dragul de Garrone, și capul mic și bălan a lui Nelli, care sta lipit de umărul lui Garrone. Puțin mai departe văzui pe Garoffi, cu nasul lui ca un cioc de cucuvaie, aduna listele pe cari erau tipărite numele premianților. Strânsese un maldăr, cu care o să facă vre-o negustorie... pe care o s'o vedem noi mâine. Lângă ușă era negustorul de lemne, cu nevasta lui, amândoi îmbrăcați de sărbătoare și împreună cu băiatul lor, care ia un premiu al treilea. M'am mirat mult, când l'am văzut fără căciula lui de pisică și fără flanela ca ciocolata: de data asta era îmbrăcat ca un domnișor. Într-o galerie am văzut pe Votini, cu un guler mare de dantelă; într-o loje de lângă scenă era căpitanul de artilerie Robetti, tatăl băiatului aceluia care a scăpat pe un copil de omnibus, și acum umblă în cărji.

Când a bătut ceasul două, muzica începu să cânte și pe scara din dreapta se urcă pe scenă primarul, prefectul, revizorul și alți mulți domni, toți îmbrăcați în negru și se așezară pe fotoliurile roșii. Muzica tăcu.

Directorul școlii de muzică veni cu un bas-tonaș în mână. La un semn al lui, băieții din

parter se ridicară în picioare; la un alt semn începură să cânte. Erau șapte sute de băieți cari cântau un cântec foarte frumos; șapte sute de glasuri de băieți cari cântau împreună! Ce frumos era! Toți ascultau nemișcați: cântau un cântec dulce, limpede, de părea un cântec bisericesc. Când au isprăvit, toată lumea a aplaudat; apoi toți au tăcut. Impărțirea premiilor era gata să înceapă. În fața scenei venise profesorul meu de a doua, cela mititel, cu părul roșu și cu ochii vioi: el trebuia să strige pe premianți. Se aștepta intrarea celor doisprezece băieți cari să dea atestatele. Ziarele scriseseră de ieri că vor fi băieți din toate provinciile Italiei, așa că toată lumea știa și aștepta cu nerăbdare uitându-se spre partea de unde trebuiau să vie, chiar și primarul și ceilalți domni se uitau într'acolo. În teatru se făcuse tăcere...

Deodată veniră în fugă până pe scenă și se oprise în mijlocul ei, toți doisprezece. Surideau! Teatrul tot, trei mii de persoane, săriră în sus isbucnind în aplauze cari păreau bubuitul tunului. Băieții rămaseră puțin cam încurcați.

— Uite Italia! zise un glas pe scenă.

Pe Cozaci, calabrezul, l-am recunoscut numai-decât, îmbrăcat în negru ca întotdeauna. Un domn, care sta cu noi în loje și care-i cunoștea pe toți, îi arătă mamei:

— Acela mic, bălan este din Veneția. Romanul este cela nalt, cu părul creț.

Vre-o doi-trei erau îmbrăcați bine, ceilalți erau copii de lucrători, dar toți curați și cu haine bune. Florentinul, care era cel mai mic, era încins cu o panglică albastră. Toți trecură prin fața prima-

înalță sancționare supt toate legile menite să ne asuprească și să ne desființeze în definitiv naționalicește? Ce să spunem când coroana admite și aprobă ciuruirea treptată a constituției noastre bisericești pe care singur a sancționat-o. Dacă nimic altceva nu ar putea să ne scuture, cele două proiecte din urmă cari au găsit aprobarea coroanei, proiectul școlar al dlui Apponyi și proiectul votului plural al contelui Andrassy, aceste două singure ar trebui să ne facă să privim altfel lucrurile.

Ni-se va răspunde că slăbiciunea noastră politică, lipsa unei organizări politice a făcut să nu fim un factor politic și coroana nu se poate răzima decât pe factori reali, nu imaginari în politică. Foarte bine, dar noi nici nu cerem coroanei puterea. Nu cerem coroanei nimic pozitiv, nu cerem concesiile naționale prin intervenția coroanei peste capul guvernului unguresc. Tot ce cerem este un lucru absolut negativ: coroana să ne ajute numai la menținerea *statului quo* al puținelor drepturi de cari mai dispunem, refuzând sancționarea legilor menite să ni-le răpească și pe acestea.

Când însă vedem cum coroana aprobă o lege ca legea școlară a lui Apponyi, ca legea congruei, când vedem cum se aprobă un sistem politic care nu permite nici cel mai elementar drept al oricărui partid, organizarea lui politică, trebuie să conchidem că s'a renunțat cu desăvârșire la concursul nostru pe viitor și am fost cu desăvârșire părăsiți și sacrificați șovinismului unguresc.

În fața acestor fapte ne întrebăm: oare mai are rost o politică dinastică demonstrativă? Stăm cu toții că în fața unei decepții grozave și ne mărturisim că nădejdea cea din urmă în vre-un revirement din partea dinastiei este o nădejde deșartă. Avem cu toții sentimentul că timp de 60 de ani am participat la un joc de noroc dar că am pierdut jocul că am pierdut până și capitalul de sânge și de credință ce am depus la început în 1848 și că ni-se retrage pe încetul și micul avans ce ni-s'a

înaintat la început a contul acestui mare capital.

Incheiem de-oamdată discuția deși în cadrul unui singur articol ea nu poate fi dezvoltată deplin.

Ni-se va cere însă soluțiune. Mulți cari nu pot trăi fără lozinci ne vor întreba din nou: *dinastici ori antidinastici?* Răspundem: nici-una din două. Nu *dinastia* ci *monarhia* este ceiace trebuie să fie lozinca noastră, căci în sânul monarhiei unitare și puternice putem nădăjdui un viitor și pentru noi.

Și încă ceva: sunt oameni cari ne cer dinasticism căci prin dinastie nădăjduiesc un revirement și pentru noi. E vechea politică de cataclisme care tot nu s'a stins între noi.

Un popor însă care și așteaptă *toată* mântuirea dela un singur om, sau dela o singură familie, nu merită să trăiască. Numai prin puterea, prin munca și prin organizarea noastră putem nădăjdui o schimbare reală.

Aceasta-i singura politică sănătoasă, salutară și demnă pentru orice popor.

Situația politică. Ziarul vienez, die Zeit publică în numărul său de ieri o declarație a contelui Apponyi, care resumă în câteva rânduri viclele întreaga situație politică de astăzi. E greșit, zice Apponyi, că se vorbește despre o criză. Nu poate fi vorba de criză, câtă vreme partidele din coaliție sunt în deplin acord cu privire la — banca de cartel... Că ce se va întâmpla, dacă guvernul austriac nu va primi planul nostru, despre asta nu pot zice încă nimic. Mă declar însă cu hotărâre împotriva încercărilor de-a sparge coaliția. Interesele mari (?) ale țării cer și pe mai departe ființa coaliției, — nemai amintind faptul, că ea nu și-a împlinit încă nici cea dintâiu datorie: realizarea votului universal... Dar azi nu i timpul să spun ceva și despre forma, care va cuprinde și va asigura o conlucrare armonică a partidelor coaliate...

Banca agrară din Bosnia. »Agramer Zeitung« anunță, că ministrul de finanțe comun, baronul de Burian, are de gând să conducă la treptele tronului o deputațiune de bosniaci, pentru a grăbi înființarea băncii ungare pe seama

Bosniei. Cu acest prilej ziarul »Reichspost« scrie: Se pare că baronul Burian încă n'a renunțat la proiectul său odios. Mai sunt însă destui factori în Austria cari au alte păreri asupra aneșunii decât baronul Burian dimpreună cu prădalnicii financieri din Budapesta.

»Népszava« asupra alegerilor dela Oravița și Bazin. Organul socialist »Népszava« în primul său articol de ieri se ocupă de înfrângerile suferite de români și slovaci la alegerile dela Oravița și Bazin. Autorul articolului găsește, că înfrângerea naționalităților în ambele cercuri e cu mult mai mare decât să fi fost pricinuită numai de atrocitățile organelor stăpânirii, ci cauzele ei sunt inerente organizației noastre politice șubrede. Naționalitățile, și în special românii, să facă organizația lor în cadre noi, mai întinse, și pe alte temelii decât acele ale vechiului sistem cu preoții și învățătorii ca agenți electorali. Spiritul coruptibilității a supus azi conștiința învățătorilor și preoților români, ei tradează azi fâțiș interesele de viață ale neamului lor, în schimbul unei fărâmaturi ce îi întinde guvernul cu gestul milei și al miluirii. »Népszava« dorește o grabnică realizare a tuturor dezideratelor naționaliste, căci numai într'o atmosferă limpezită de luptele naționale va putea pătrunde larg și neimpiedecat curentul reformelor sociale democratice.

Insemnăm acest articol ca fiind inspirat de sinceritate, chiar și în pasagiile sale referitoare la preoții și învățătorii noștri — recunoaștem — prea generale și tendențioase.

Biserica dărâmată prin puterea banului.

Un bun fiu al bisericii noastre și român cu inimă ne trimite următorul articol:

Rezultatul alegerii dela Oravița a surprins întreaga suflare românească. Și cauza acestei căderi rușinoase se atribuie conducătorilor naturali ai poporului: preoților și învățătorilor. Acești factori hotărâtori în luptele noastre naționale au dezertat, trecând o parte din ei în tabăra dușmanului; fapt,

rului care-i sărută pe frunte, unul după altul, pe când un domn care sta lângă el îi spunea încet și surizând numele orașelor: — Florența, Neapol, Bologna, Palermo... — și la fiecare băiat ce trecea, teatrul tot bătea din palme. Apoi toți se duseră la masa cea verde și luară atestatele; profesorul începu să strige numele băieților și premianții începură să se urce pe scenă.

De-abia se urcaseră cei dintâi, când auzirăm o muzică de viori, lină, lină, care venea din dosul scenei și care nu încetă tot timpul cât trecură premianții. Cântecul era frumos și acelaș, părea un murmur de glasuri, glasul tuturor mamelor a tuturor profesorilor și profesoarelor, cari împreună, povățuiau pe copii. În timpul acesta premianții treceau unul după altul prin fața comisiunii, cari le da atestatele și fiecăruia îi zicea o vorbă sau îi mângăia. Din parter și din galerii băieții aplaudau ori de câte ori trecea unul mai mic, sau unul care după îmbrăcăminte părea sărac, sau vre-unul cu părul mare și creț, sau vre-unul îmbrăcat în alb și în roșu. Treceau băieții din clasa întâi, cari cum ajungeau pe scenă, se zăpăceau și nu mai știau de care parte să o ia, iar teatrul tot ridea. A trecut unul mare cât un cot, cu o panglică mare roșie în spate, și umbla așa de greu, că s'a împiedecat în covor și a căzut. Prefectul l-a ridicat în picioare și toți bătură din palme. Altul căzu d'a-rostogolul pe scara din stânga, îl auzirăm, țipând dar noroc că nu s'a lovit rău. Treceau de tot felul: chipuri de ștengari, de speriați, unii cu obrazii roșii ca o cireasă, alții mititei de tot.

Când a venit rândul școalei noastre, atunci mi-a plăcut mult. Au trecut mulți pe cari îi cu-

nosc. Trecu Coretti, îmbrăcat în negru dela cap la picioare, surizând frumos cum știe el, de i-se vedeau toți dinții albi ca laptele: și cine știe câte lemne o fi cărat cu spinarea, azi dimineață înainte de a veni aici! Când i-a dat atestatul, primarul l'a întrebat ce este semnul cea roșu ce-l avea pe frunte, și-i pusese o mână pe umăr. Eu mă uitai în sală și văzui pe tatăl și pe mama lui că rideau acoperinduși gura cu mâna. Pe urmă trecu Derossi, îmbrăcat în albastru, cu nasturi galbeni, cu părul lui creț ca aurul, sprințen, vesel, cu fruntea în sus, așa de frumos, așa de drag că-mi venea să-l sărut. Toți domnii după scenă îi strânseră mâna și vorbiră cu el.

Pe urmă profesorul strigă:

— Giulio Robetti!

Și văzurăm venind în cărji pe fiul căpitanului de artilerie. Sute de băieți știau pentruce umblă în cărji, într'o clipă tot teatrul a aflat și izbucni o salvă de aplauze și de strigăte cari cutremurară tavanul: bărbații se sculară în picioare, doamnele făceau cu batistele, și bietul Robetti, zăpăcit, tremurând, se opri în mijlocul scenei... Primarul, apucă de mijloc, îi dete premiul și îl sărută pe frunte, apoi se întoarse, luă coroana de laur ce era agățată de rezimătoarea fotoliului și i-o petrecu pe gât... Apoi îl însoți până la loja în care era căpitanul, îl ridică pe sus și-l trecu tatălui său, în strigătele de ura ale lumii.

În tot timpul acesta muzica de viori cânta mereu, dulce și lin, ca o muzică de vis, iar băieții treceau, treceau: cei din Secțiunea della Consolata aproape toți băieți de negustori; cei din secțiunea Vanchiglia, băieți de lucrători; cei din

Secțiunea Boncompagni, dintre cari mulți sunt țărani.

Când s'a isprăvit de trecut, băieții din parter au cântat un alt cântec foarte frumos; apoi revizorul a ținut un discurs, pe urmă primarul a ținut un alt discurs, și a isprăvit de vorbit zicând copiilor:

»...Dar să nu ieșiți d'aici fără să salutați pe acei cari se ostenesc pentru voi, cari jertfesc pentru voi toată mințea și toată inima lor, cari trăiesc și mor pentru voi. Priviți-i!«

Și arătă spre galeria profesorilor.

Și atunci din galerii, din loji, din parter, toți copiii se ridicară în sus și întinseră brațele spre profesori, strigând, iar profesorii răspunseră salutul nostru cu pâlăriile, cu batistele, cu mâinile.

După aceea muzica cântă un alt cântec, iar lumea aplaudă iarăși pe cei doisprezece băieți din toate provinciile Italiei, cari veniseră iar pe scenă, ținându-se de mâni sub o ploaie de buchețele de flori. Trad. de P. Robescu.

Jurnalul.

Extragem din un articol al d-lui Albert Flament publicat în »Gaulois« câteva din păreriile sale asupra rolului ziarștilor.

»Jurnalștii, spune d. A. F., să fie ei la modă, ei care au ca profesiune să se ocupe totdeauna de alții? Unii înlocuiesc siguranța sau forța publică, alții cer suveranilor păreriile lor, ei sunt veșnic în contact cu miniștrii, deputații, senatorii,

pe care nici ei singuri nu-l trag la îndoaială.

Nu sunt vechi vremurile, când preoțimea noastră a fost fala și mândria neamului; când inspira temere și respect față de oricine, când își permitea, a ataca biserica ori neamul. Ce mărețe și impunătoare erau acele vremuri! Ce înălțător era, să vezi preoțimea noastră în lupte pentru neam în fruntea turmei cuvântătoare! Și azi? Ce atunci a fost măreț și impunător, azi e numai o privilegiată tristă! Stegarul de odinioară și-a plecat capul înaintea banului, părăsindu-și turma și lăsându-o pradă aceluia, cari nu voiesc a intra pe ușă în staulul oilor! Și de unde oare aceasta schimbare atât de radicală în ținuta preoțimii noastre?

Dacă facem o comparație între traiul oamenilor de odinioară și între traiul celor de acum, constatăm o diferență foarte mare. Atunci puținul a fost de ajuns, iar azi multul nu e suficient. Pretenziunile vieții s'au înmulțit, îngreunând astfel traiul vieții în mod simțitor. Și preoțimea noastră, fiind și ea o parte a omenimii, n'a rămas întru nimic scutită de aceste pretenziuni exagerate ale vieții. Deosebirea e numai, că până când la alți oficanți și diregători, în proporție cu pretenziunile acestea, li-a crescut și leafa, până atunci la preoțime constatăm contrariul: venitele descresc în proporție cu pretenziunile! Și guvernul și-a dat seamă de strâmtoarea, în care se află preoțimea noastră. El mai bine ne cunoaște, ca noi înșine. Și cunoscându-ne, a conceput ideea ajutorului de stat, nu de mila preoțimii, ci cu gândul, de a dărâma biserica cu ajutorul banului. A căutat, a despărți pe preoți de cătră popor. Și ajungând odată până aci, pe preoți îi va abandona, ca pe niște unelte nefolositoare, rămânând ei fără congruă, dar și fără popor!

Ultimele alegeri de deputați dietali au deschis ochii guvernului, să vadă și înțeleagă că deși preoții au fost ademeniți prin puterea banului, poporul n'a rămas fără con-

ducător: învățătorii li-a luat locul și a condus lupta mai departe. De aici făurirea legii școlare, prin care nu numai că face pe învățător imposibil de luptă pentru neam, dar îl constrânge, a lucra chiar și contra intereselor acestuia. Căci dacă n'ar face-o aceasta, își pierde pituța din gura sa și a pruncuților săi. Exemple avem în abundență. Guvernul a lovit cuiul în cap!

Celce cunoaște de aproape firea poporului nostru, e în curat, că fără conlucrarea conducătorilor, cari trăiesc în mijlocul lui, nu poate fi vorba de luptă națională. Nu numai că-i lipsește poporului cultura de lipsă, dar dela fire e și foarte conservativ, să nu zic inert. Și pentru a-l pune în mișcare, când e vorbă de luptă, trebuie capacitat și însuflețit timp îndelungat. Fără aceasta lucrare, nu poate fi vorba de mișcarea lui.

De învățători nu mai vorbim. Legea i-a pus în imposibilitate de luptă. Preotul însă e supus guvernului numai prin puterea banului. Atarnă deci dela voința și tăria sufletului său, ca să iese de sub influința banului și să lupte pentru cauza sfântă a neamului în general, iar în special spre binele său și a familiei sale. Fără sprijinul acestui factor al neamului nici că putem vorbi de luptă națională în stările, în cari trăim. Sprijinul acestui factor e necesar, ca pâinea de toate zilele. Prin urmare nu e bine, a-l înstrăina tot mai mult de cauza neamului. E bine, ca pe cel sărac cu duhul, să-l luminăm și pe calea mai marilor săi să pretindem împlinirea chemării lui de preot românesc. Pe cel sărac, ajutorat după putință; dar mai pe sus de toate consultați și sfătuiți, arătându-le răul, ce are să urmeze asupra lor și a urmașilor lor. Trebuie făcut să înțeleagă, că viitorul pruncilor lor nu e asigurat nici în cazul, când, cu ajutorul congruei, ar da acestora o creștere mai înaltă.

N'ar fi asigurați, pentrucă în acest caz, ce ar face mulțimea fiilor ai diregătorilor de azi? Asigurarea viitorului pruncuților no-

doamnele din societatea înaltă, ei formând legătura între straturile înalte și cele de jos ale societății.

Cineva nu se improvizează ziarist, cu atât mai mult jurnalismul nu-i o artă ale cărei formule se învață, nici o meserie. Despre jurnalism s'ar putea spune că este un simț pe care educația îl va perfecționa dar pe care nu-l crează jurnalismul la aceia cari nu-l au. Toată lumea poate să încerce să facă versuri, însă puțini se nasc poeți. Să fii bun ziarist înseamnă să ai darul să exprimi cât mai lămurit și cât mai pe înțelesul tuturor actualitatea. Poți să scrii prost, însă să ai talente mari de ziarist. Modul cum scrii ne fiind de cât ceva ca totul secundar, improvizarea fiind partea esențială a presei.

Un articol lăsat pe mâine ca să fie periat, riscă să se invechească în cursul nopții. Douăsprezece ceasuri, ajung ca să oblige pe un ziarist să scrie contrar celor spuse în ajun, evenimentele luând o turnură cu totul contrară prevederilor lui. Se văd ziaristi, cari au cucerit o situație importantă, care în afacerile externe, enunță aproape zilnic lucruri cu totul diferite, afirmând seara sau dimineața ceace au negat în ajun, însă pentru aceasta ei sunt și mai buni ziaristi, impunând astfel, zi cu zi, părerile lor, sinceritatea actualității lor.

Un ziarist lucrează în unire cu forțele destinului; dacă ninge, în loc să fie frumos, ziaristi au contribuit cu ceva. Se vorbește despre război, ei vor deslănțui cataclismele cu urmările lor! Ziaristi sunt tirani, genii rele capabile de orice, care știu să smulgă oamenilor secretele ca să le publice în urmă, și știu să fie totdeauna încor-

dată atenția publicului, dându-i faptele cele mai noi, viața intensă așa după cum este ea...

Jurnalele au devenit mai numeroase, influența lor a crescut în proporții foarte mari, ele s'au amestecat în atâtea cauze, au îmbrățișat fapte atât de deosebite, au ajutat la îndeplinirea atâtor reforme, au înregimentat oameni atât de diferiți, au întâlnit sprijin puternic în straturile societății, au produs talente literare așa de variate, de numeroase, de glorioase, au făcut loc în coloanele lor la atâția oameni de acțiune și care au cărna statului...

Jurnalul este fluviul care duce cu sine viața, care poartă pe apele sale repezi corăbiile cele mai gingașe și vasele cele mai mari, iahturile cele mai grațioase.

Cu flotele sale, cu escadrelor sale, fluviul înaintază zilnic pe tărâmurile noi, pe care nu se va mai întoarce.

Fuge, ducând pe apele eterne viața transformată. Ziaristi sunt o armată recrutată din toate clasele. Sunt unii vremelnici, alții permanenți, unii numai literari, alții combativi și același ziar, are în josul coloanelor sale numele cele mai aristocratice și cele mai plebeiene. Jurnalul reflectează viața așa cum este ea astăzi, cu mișcările contradictorii, cu clasele sociale la un loc, cu aspirațiile ei cătră un necunoscut mai bun, cu trebuința ei de satisfaceri imediate, cu materialismul și poezia ei, cu știința și cu repeziciunea ei.

știi nu o putem afla, decât numai în tăria neamului și a bisericii. Numai în acest teren putem afla sucul dător de viață. Deci luptă pentru apărarea acestui teren!

În lupta aceasta grea, preoțimea trebuie sprijinită din toate puterile pentru ușurarea traiului ei. Nu înființarea de parohii în comune sărace, înmulțind prin aceasta numărul, cari caută sprijinul în ajutor de stat, ci din contra, reducerea pe toată linia, spre a asigura existența unora ca aceștia să nu fie siliți, a reflecta la banul lui Iuda! Și încă una: în lupta cea grea, preoțimea noastră să fie sprijinită și încurajată de capii bisericii, cari au să premeargă cu exemplu, când e vorba de cauza cea sfântă a neamului și a bisericii!

I. G.

Din România.

A 70-a aniversare a M. S. regelui. Cu ocaziunea aniversării a 70-a a nașterii Augustului nostru Suveran, guvernul român va face M. Sale un prețios cadou.

Acest cadou, care a fost de curând expus câteva zile la Berlin, în muzeul din strada prințul Albrechtstrasse, este un măreț vas de argint aurit, cu un suport de marmoră, artistic executat de profesorul M. Rohleff dela școala de bele-arte din Berlin și Paul Telge.

Această superbă operă de artă: a fost lucrată după indicațiunile dlui Dimitrie Sturdza, fost prezident al consiliului de miniștri.

Congresul societății de gimnastică. Iași, 22 Martie. — Cu acceleratul de 9 dimineața au sosit delegațiile celor 18 societăți de gimnastică ce i-au parte la congresul ce se ține la Iași.

La gară au fost întâmpinați de o delegație a societății de gimnastică Turnverein din Iași în frunte cu președintele ei d. Reineche, care a urat bună venire congresiștilor. A răspuns d. general Năsturel, președintele federației societăților de gimnastică, după care congresiștii au plecat în oraș.

La 10 jumătate s'au întrunit în amfiteatrul liceului național unde d. general C. Năsturel președintele, a deschis congresul cu o frumoasă cuvântare.

S'a făcut apelul societăților car iau parte la congres și al delegațiilor.

Apoi s'a citit ordinea de zi care cuprinde următoarele chestiuni:

- 1) Raportul despre activitatea federației în 1908.
- 2) Modificarea regulamentului federației.
- 3) Proclamarea de membrii de onoare și susținători.
- 4) Raportul financiar pe 1908.
- 5) Alegerea comitetului tehnic.
- 6) Alegerea localității unde se va ține congresul anul viitor.
- 7) Localitatea unde se vor face serbările anului viitor.

D. colonel Petrescu vice-președintele federației, a făcut darea de seamă a federației pe 1908, după care președintele suspendă ședința până la 2 după masă.

În ședința de după amiază s'au trimes telegrame M. S. Regelui, A. S. R. Principelui Ferdinand și dlui ministru de instrucție.

S'a hotărât ca viitorul congres să se ție la Craiova.

Congresul s'a închis la orele 7 seara.

Serbarea lojei România. Aseară a avut loc în »Sala Amiciția« serbarea dată de Loja Nr. 1 »România« a Ordinului Bunilor Templieri.

Scopul laudabil pe care-l urmărește această lojă a făcut să aziste un public foarte numeros.

Un bun templier d. Emanuel Popescu prin câteva cuvinte bine simțite a căutat să scoată în

relief rolul lojei, totala abținere dela beuturile alcoolice.

S'au produs coruri conduse de domnul Tămășescu.

D. Renning a cântat cu multă nuanțare concertul IX de Beriot.

Serbarea s'a încheiat cu dans.

Dela Craiova. Cu prilejul congresului »Ligei culturale«, ce se va ține peste puțin timp la Craiova, vom avea fericirea să auzim iarăși glasul de apostol al d. N. Iorga, călăuzindu-ne și luminându-ne calea mai departe. Se zice că aceste congrese — în viitor — vor fi un fel de olimpike naționale.

— Dintr'o conferință — pe care din anumite considerațiuni n'am comunicat-o — s'a putut afla: »România în urma reformei militare, poate să ridice forță armată pe picior de război, cel puțin o jumătate de milion de soldați, bine echipați, perfect organizați și instruiți.«

Numărul acesta a fost confirmat și de ofițerii din statul major.

Din aceeași conferință:

Sforțările militare, ce le fac statele, sunt cea mai grea povară, sub care forțamente vor pieri, în folosul unei șlehte, care ucide națiunile fără arme de foc: *jidanii*.

Investitura nouilor episcopi. Marți la amiază s'a făcut la Palatul Regal investitura episcopilor Dunărei-de-Jos și al Rîmnicului-Noul Severin, conform ceremonialului obișnuit și programului stabilit mai dinainte.

M. S. Regele și A. S. R. Principele Ferdinand și-au făcut întrarea în sala tronului, precedați de adjutanții regali și urmați de d. general adjutant Mavrocordat și de d. general Robescu, maestrul curții princiare.

Primul a fost investit episcopul Rîmnicului — Noul Severin, P. S. S. Ghenadie Georgescu, după care a urmat investitura episcopului Dunărei de Jos, P. S. S. Nifon Niculescu.

Nouii investiți au mulțumit prin cuvinte alese M. S. Regelui, pentru această mare încredere, făgăduind că își vor îndeplini datoriile cu sfințenie.

M. Sa Regele a răspuns la amândoi, felicitându-i și îndemnându-i la fapte frumoase pentru înălțarea bisericii și binele patriei.

Atât la ducerea la palat, cât la întoarcere la mitropolie, II. PP. SS. mitropolitul primat și mitropolitul Moldovei și PP. SS. episcopi ai Dunărei de Jos și Râmnic au luat loc în trăsuri regale, escortați de câte un pluton de cavalerie și precedați de d. Emil Petrescu, prefectul poliției, și protoierii capitalei.

La ceremonia investiturii erau față înaltul cler, d. Ion I. Brătianu, președintele consiliului și toți d-nii miniștri; biourile Senatului și Camerei precum și mai mulți membri ai parlamentului; înalții magistrați; d. Vintilă Brătianu, primarul Capitalei, cu ajutoarele sale; reprezentanții Universității și Academiei Române; consiliul superior agricol și administrativ; d. P. Gârboviceanu, Niculescu Dorobanțu, prefectul județului; ofițerii generali și superiori din garnizonă.

La întoarcerea dela palat s'a oficiat un serviciu religios la mitropolie, după care nouii investiți au primit felicitările celor de față.

Producția clasei de cânt la Conservator. S'a produs, tot Duminecă după amiază, acest cor alcătuit din elevii și elevele din clasele de cânt executând cu mult simț, și nuanțind cum se cade »Ce este viața« de Dima — o lucrare religioasă — și »Poporul țiganilor« de Schumann. Apoi am avut vre-o două ore fericite ascultând

elevii și elevele clasei de cânt și operă a d-lui Popovici-Beyreuth.

N'avem încă o operă română, cu toată eticheta aceasta afișată de vre-o lună pe zidurile Capitalei. Avem, în schimb, embrionul unei opere adevărate, clasa de cânt care s'a produs ieri.

S'a cântat mai mult de jumătate din actul întâiu din »Don Juan« de Mozart cu d-ra Irina Iliescu o puternică mezzo soprană care ar putea să abordeze scena; d-ra Olga Pârvulescu, soprană legeră cu vocea bine pozată însă șovăitoare în tessituri nepotrivite, și d-ra Elena Dimitriu, o voce de soprană nu tocmai bine stăpânită în notele de sus, și de aci, stridente, supărătoare; și d-nii N. Brăescu, o voce plăpândă de tenor, mănuită însă minunat; G. Florescu, un excelent bas cantabil; A. Petruțiu, un bas cu o voce egală și de mare volum și în fine cu d. C. Popescu, stăpân pe o voce de bariton nu atât de mare cât de bine condusă și d. Rădulescu, o altă voce de tenor lejer în naștere.

Cu partea corală foarte bună, cu duete, terțete, și septetul final — mult prea greu — ansamblurile au ieșit limpezi, pe ici și colo strălucitoare sub conducerea d-lui Popovici-Beyreuth directorul Conservatorului.

O frumoasă impresie a lăsat felul cald în care au cântat duetul din »Hughenoții« d-ra Iliescu și d. Petruțiu.

Fineță multă au pus d-ra Pârvulescu și d-nii Folescu și Brăescu, în câteva părți din »Faust«, din care notez în deosebi serenada din Mefisto — d. Folescu — cu mult simț cântată.

Și încheierea acestei producții-concert a fost la înălțimea așteptărilor. D-ra Iliescu a cântat împreună cu d. Costescu — un bariton cu voce mare și mlădioasă — duetul din Aida, actul III. Notele filate ale puternicei mezzo soprane, și adâncă expresie dată frizei, ca și căldura întregului duet, redat cu mare simțire, a făcut publicul numeros, să izbucnească în aplauze.

Și bucuria obștească cu care e salutată această clasă din care va ieși opera noastră națională dovedește că în curând, foarte curând, trebuie să se înfăptuiască și acest vis al tuturor!

Conferința d-lui Delavrancea. Maistrul neîntrecut al cuvântului românesc în graiu și în scris, a vorbit aseară, la Societatea femeilor române, despre *poezia noastră populară*. Timp de un ceas și jumătate, d. Delavrancea a fermecat distinsul auditoriu cu strălucirea oratoriei sale, cu bogăția fericitelor citate de versuri populare și cu finețea unor observațiuni estetice și literare admirabile. Prin vraja graiului său, prin eleganța și expresivitatea intonației, a gesturilor și a mimiceii, d-sa a ilustrat în chipul cel mai artistic teoriile pe care le a expus asupra poeziei populare românești.

După o introducere foarte interesantă asupra deosebirilor estetice între pictură și literatură, cu amintiri din geniala doctrină a lui Lessing, oratorul a dovedit printr'o serie de argumente și de exemple pe deplin cuceritoare, cum cântăreții populari românești rezolvă cu instinctivă genialitate cele mai delicate probleme estetice ale artei literare. În poezia lirică a poporului, iubirea și natura nu sunt descrise, ci prin versuri și imagini concentrate, clasice, se trezește în cetitor efectul frumosului.

Literatura neputând crea portrete ca pictura, are menirea de a ne înfățișa motivele de artă în acțiune și tocmai această calitate genială o posedă poezia noastră populară, în gradul cel mai înalt. Ca și Homer în plasticizarea frumuseții Elenei prin efectul covârșitor produs asupra sfatului bătrânilor, astfel și trubadurul nostru se preocupă nu de frumusețea femeiască în sine, ci de efectele ei artistice. Nu portretele, ci stările sufletești, emoțiunile estetice profunde le caută și le fixează trubadurul popular. În același fel

procedează poezia noastră populară în cântarea naturii, pe care o *umanizează* spre a face să se simță cu atât mai mult farmecul ei etern.

D. Delavrancea a schițat apoi, în linii de maestru, dezvoltarea poeziei noastre populare, stăruind în deosebi asupra baladelor istorice și haideuțești.

Intr'un nobil avânt, de-o căldură comunicativă, d-sa a încheiat, îndemnând pe cei de față a citi mai des poeziile noastre populare și a se pătrunde astfel de măreția lor artistică.

Din Străinătate.

Conferența europeană nu se va mai ține. Ziarul »Le Matin« află că s'a hotărât să nu se convoace nici o conferință internațională spre a se lua cunoștință de modificările aduse tratatului de Berlin. Din schimbul de vederi care s'a urmat între Franța, Anglia și Rusia reese că aceste trei puteri consideră o conferință ca inutilă în urma acordului intervenit între puteri.

Rolul Rusiei în Balcani. »Fremdneblatt« scrie: D. Iswolski a declarat că izvorul concepțiunii sale juridice în chestiunea bosneacă diforma suplimentul semnat de toate puterile la 17 Ianuarie 1871 și adaus la protocolul conferinței din Londra recunoscând consimțământul părților contractante ca o condițiune necesară pentru modificarea unui tratat internațional. Dacă Rusia s'a hotărât să admită schimbul de note, a fost pentru că dorea o cât mai grabnică soluțiune a crizei. Ar fi de dorit ca sforțările Rusiei să se îndrepte acum în tranșarea dificultăților bulgaro-turce a chestiunii drumului de fier în Rumelia Orientală și a tranșerei chestiunii financiare. Din parte-ne suntem gata a sprijini cât mai călduros acțiunile Rusiei în aceste chestiuni.

Evenimentele din Balcani. Situația în Balcani se limpezește mereu. Principatul Muntenegru va trebui să cedeze acordului puterilor și astfel până la sosirea notelor diplomatice, în chestiunea anexiunii, speră o desăvârșită restabilire a păcii în Balcani. În Serbia curentul antidinastic nu s'a potolit încă. Regele Petru nu se poate debarasa de relațiunile sale cu partidul conjuraților, ceea ce stârnește o vie nemulțumire în sinul partidelor potrivnice conjuraților și astfel armata e împărțită în două tabere contrare o împrejurare ce amenință veșnic pacea internă a Serbiei. Negocierile asupra convenției comerciale probabil vor începe îndată, după sărbătorile Paștelor.

Corpurile legiuitoare române.

Sedința dela 6 Aprilie 1909.

Legea sinodală.

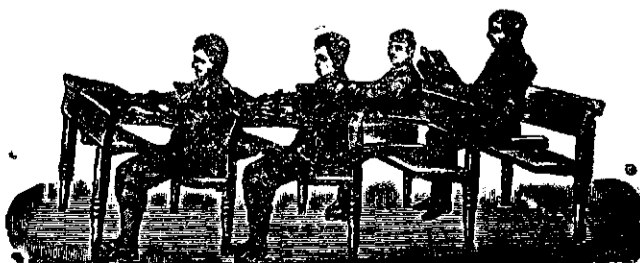
Se ia în discuțiune legea pentru schimbarea mai multor articole din legea pentru organizarea sinodului.

În discuția generală, d. N. Iorga spune că acest proiect de lege a fost adus în grabă și a fost provocat de ultimul scandal petrecut în biserica noastră, reamintind campania pe care o foaie bisericească a dus o împotriva fostului mitropolit al Moldovei. S'au făptuit fapte cari ar trebui să facă să roșească pe oricine. Deasemenea sunt cunoscute alte incorectitudini săvârșite de mai mulți episcopi.

FEIWEL LIPOT utodai

Budapest

IX. Ipar utca 4.

Bănci de școală
Moblie de școală
Mobilă modernă de blurouri
și fabricare de instrumente gimnastice.

Catalog de prețuri gratuit și porto franco.

— Cât timp biserica noastră s'a călăuzit singură, a fost demnă; dela 1860 statul, prin intervenția lui, a stricat rostul bisericel. De-atunci doborâșcă decadența bisericii noastre.

Oratorul face un scurt istoric al trecutului nostru bisericesc, și combate introducerea elementului mirean în sinoadele noastre. E adevărat că în Ungaria și în Grecia sunt mireni în sinod, dar situația nu e asemănătoare cu a noastră. Biserica noastră n'are nici misiune națională, nici școlară. Tradițiile ei se opun la introducerea elementului mirean în sinoade.

Amestecul partidelor politice în biserică aduce multime de neajunsuri: atât fostul mitropolit Parthenie cât și Ghenadie au fost preoți de mir, cari au ajuns la cele mai înalte trepte bisericești; cu ajutorul partidelor politice.

Trecând la examinarea economiei proiectului, oratorul critică faptul că s'au dat consistoriului superior prea multe atribuții, luate dela sf. sinod.

Oratorul critică compunerea consistoriului superior și declară că a primit scrisori dela membri ai clerului cari combat legea. Alegerea membrilor în acest consistoriu se va face tot după considerații politice.

D. Spiru Haret, ministrul instrucțiunii publice: E păcat că o inteligență așa de vie ca a d-lui Iorga nu servește la altceva decât să descurajeze pe semenii săi. (Aplauze) Proiectul l'am prezentat cu cugetul curat, și ideea lui mi-a venit acum 7-8 ani, iar nu în urma evenimentelor de acum 3 luni de zile, cum susține d. Iorga. N'am fost autoritar, și am primit modificări la proiectul meu.

Cu ocazia evenimentelor dureroase de acum 2 ani s'a dovedit că biserica noastră n'are destul contact cu națiunea. În această privință d. Iorga a rostit o adevărată erezie susținând că biserica n'are nici un rol național! (Aplauze).

Nu voiu discuta chestii de canoane, căci nu asta e chemarea noastră. Când d. Iorga susține că legea nu e canonică, pe când cei doi Mitropoliți o declară canonică, să mi dea voie să cred mai curând pe cei doi înalți prelați. (Aplauze).

Nu se poate concepe, — cum a spus d. Iorga, o biserică ce n'ar avea nici o legătură cu Statul. În Statul modern nu e nici un organism care să nu trăiască prin Siat și în legătură cu Statul.

Legea dela 1872, atât de scumpă d-lui Iorga, n'a fost făcută tot de organele Statului?

D. ministru combate toate obiecțiile aduse legii de d. Iorga asupra compunerii consistoriului și atribuțiilor Sinodului. Legea e bună și va ajuta biserica să-și îndeplinească menirea (aplauze).

Proiectul se ia în considerație.

Articolele se votează nemodificate.

În total proiectul se votează cu 57 bile albe, fiind și 5 abțineri.

Cuvântarea părintelui Dr. Elie Cristea.

rostită la mormântul lui Alexandru Mocsonyi.

Iată cuvântarea părintelui protosinghel Dr. Ilie Cristea sosită cu acest prilej.

Preasfințiților Domni Episcopi,
Jalnici ascultători!

„Căutați și vedeți! de este durere asemenea durerii mele, ce m'a ajuns.
„Și cu eare m'a intristat Domnul în ziua, când s'a aprins mânia lui“. Ieremia, Plâng I-a.

Dacă ne gândim la starea de astăzi a popoului nostru român din patrie și în deosebi la dezvoltarea vieții publice din biserică-i strămoșască — cu greu vom găsi cuvinte mai potrivite pentru de-a deplânge și de a jeli marea pierdere, ce a îndurat-o neamul, biserica, și toate așezămintele noastre culturale, sociale, economice și de orice soi, prin trecerea din viață la cele veșnice a valorosului bărbat, conducător, și cărmăciul Dr. Alexandru Mocsonyi.

Cu adevărat, dreptul ocârmuitor al lumii în purtarea sa de grijă, în iubirea s'a, parecă tocmai în aceste vremuri, pline de îngrijorare, ne eartă cu asemenea lovituri grele și dese. Și aceasta o face ca în fața loviturilor mai lesne se

ne vină în fire, ca în fața sicriului, care cuprinde osemintele recite ale unui atât de valoros și greu de înlocuit bărbat să ne reamintim sfaturile înțelepte, judecata clară și mărețele-i fapte pentru binele neamului ale scumpului defunct, și acelea să ne arate și convingă, că nu pe calea împărechierilor vom putea susținea așezămintele erezite dela înaintași și părinți, cu atât mai puțin le vom putea întări sau spori.

Încă nu s'a închis bine mormântul unui distins fiu al Bănătuului, încă nu s'au uscat lacrimile, vărsate ale un întreg popor pentru pierderea unui neuitat al său părinte, și iată — după vorba prorocului Ieremia — în așa scurtă vreme:

»Căzu't a și cununa capului nostru«. (Plâng. V-16), căci cu adevărat Al. Mocsonyi a fost nu numai cununa Banatului, ci cununa întregului popor român din Ungaria. Nu există cărturar român, care să nu cunoască strălucitele vrednicii ale adormitului în domnul pe toate terenele vieții noastre publice, și cari ne îndreptățesc a'l numi cununa tuturor.

Vorba lui cumpătată, sfatul lui temeinic au fost în cele din urmă 4—5 decenii aproape pretutindenea otărtoare; și nu odată am dat greș când nu l'am ascultat. În toate corporațiunile înalte, ce le avem, mintea lui luminată, spiritul fin de distingere, și judecata lui profundă, i-au asigurat superioritatea și l'au ridicat în fruntea tuturor.

De câteori îl aveam în mijlocul nostru la sfaturile asupra celor mai grele chestiuni ale vieții noastre publice, pare că toți să simțiau ușurați în misiunea lor, cunoscând puternica lui forță de judecată, cu care croia direcția de urmat și pe care cu încredere o acceptau toți.

Iară acum, când am pierdut pe acest cărmăci dibaciu și probat, responsabilitatea noastră, a celor ce formăm obștea cea mare, a crescut, s'a mărit; îndatoririle noastre s'au îndoit, căci în lipsa de asemenea conducători trebuie cu toții să privighiem mai mult ca până acuma. În asemenea situațiune inchiegarea rândurilor, trebuie să fie întâia datorință a tuturor.

Cuvine-ni să deci tuturor celor ce din 4 unghiuri ni-am adunat în jurul acestui scump sicriu, ca înainte de a'l încrede mormântului rece — să ne alioim sufletul nostru cu mărețele idei alui strălucite și punerea memorabile cuvântări a le înțeleptului repausat și să ne oțelim voința cu indemnul grăitoarelor sale fapte și a frumoaselor sale binefaceri și jertfe.

Sfântul Ioan Gură-de-aur ne spune în una din Omiliile sale, că »Reamintirea și recunoștința sunt cel mai puternic indemn spre fapte bune«. (Om. 25 cap. Mat.) Ni-se impune deci la ocazii datorința a ridica înaintea tuturor pe arpile unei profunde recunoștințe, vrednicile celor repasați. Oratori mai distinși și bărbați mai competenți ca mine au atins și vor aminti încă multe din vrednicile repostatului, de aceea eu trec peste rolul important, ce l'a avut Dr. Alexandru Mocsonyi pe terenul politic, în care a intrat ca june de 24 ani, devenind ca deputat în camera ungară, »cel mai dintâiu și neîntrecut apărător al popoului său«; trec peste activitatea-i importantă desfășurată în sinul bisericii străbune, unde decând a introdus sufragiul universal în viața constituit. bis. — vederile lui, direcțiile lui au fost totdeauna hotărtoare; trec peste multele danii, făcute în numele întregii familii a Mocsonyestilor, de pildă: cea de 60000 c. pentru catedrala română din Sibiu, de 10000 cor. pentru fondul gimnaziului român din Brad, de 5000 cor. în acții dela »Lumina« pentru »fondul cultural« al arhidiecezei, peste însemnatele sume dăruite pentru întem. unui teatru român, și peste tot peste nenumăratele jertfe și ajutoare oferite tuturor căți numai i-s'au adresat, trec și peste partea leului, ce și-a luat-o la întemeierea și susținerea instituțiilor, ce le aveam. Și îmi țin de-o sfântă datorință a depune drept prinos o cunună de flori, stropite cu lacrimile de recunoștință ale tuturor, celor ce formează societatea noastră culturală, »Asociațiunea pentru lit. și cult. popor. român«, în numele căreia am fost distins, cu dureroasa misiune de a vorbi la acest jalnic prilej.

Reprezentantul Dr. A. M. a fost dela 1901—4 distinsul președinte activ al ei, care atunci silit de boală a se retrage — unanimă însuflețire l'a proclamat președinte de onoare al »Asociațiunii« pe care în timpul, când a avut mai simțită lipsă a ajutorat-o cu însemnata sumă de 24.000 cor. făcând prin aceasta posibilă ridicarea falnicului

monument al culturii noastre, a Muzeului național din Sibiu. Jertfele acestea considerabile au o valoare mai mare, căci ele sunt pecetia sincerității vorbelor sale pline de însuflețire, deci cu drept cuvânt putem constata, că A. M. nu ni-a dat numai îmbelșugatul său obol, ci ni-a dat ceva de preț mai mare, ni-a dat sufletul său, inima sa, cari vor forma multă vreme scumpe tradiții pentru fiecare român.

În cuvântarea cu care deschide adunarea generală a »Asociațiunii« ținută în 1902 la Oravița zice între altele: »Cultura adevărată consistă în cultivarea tuturor însușirilor intelectuale și morale ale popoului; în urmare adevărata cultură numai națională poate fi, și astfel — mai ales la noi — lupta pentru cultură este lupta pentru existența națională«. Iar despre »Asociațiune« zice că ea este »expresiunea unității și a solidarității naționale pe terenul cultural al popoului român din Ungaria, dorind să vadă sub stindardul ei înrolată întreaga inteligență română din patrie.

Iată o schinteie din sufletul său mare și nemuritor, care ne indică valoarea sentimentelor și a faptelor sale pentru noi, cari l'am pierdut!

Iată un motiv puternic pentru care s'au împlinit și față de el cuvintele scripturii dela moartea unui rege. Scriptura zice: »Și toată Judea și și cei din Ierusalim i-au dat onoarea la moartea lui.« (II Cron. 32. XXXII. 33) Așa și în cazul nostru reprezentanții tuturor ținuturilor și ai așezimintelor românești s'au întrunit să-i deie ultima onoare lui Dr. A. M. care n'a fost rege, dar a fost regele gândirii luminate și a judecății înțelepte în toate treburile noastre obștești din ultimele decenii.

În fața acestei cu adevărat ireparabile pierderi nu ne poate mângăia altceva decât cuvântul sf. apostol Pavel, care ne zice: »Nu vă pierdeți încrederea« (Evrei X 35) și cuvintele prorocului Eremie, care ne zice: »căci domnul nu respinge pe vecie, ci, de intristează iarăși miluiește după mulțimea bunătăților sale«. (Plâng. III. 31—33).

Deci nădăjdum sus și tare în fața acestui nou scump mormânt, ca toți căți l'au cunoscut pe el și frumoasa-i activitate vor păstra tradiția vederilor și a faptelor lui și le vor aplica în acțiunile vieții publice. Nădăjdum mai ales că din atmosfera sănătoasă și duhul atâtor bărbați nemuritori ce plutește în jurul locașurilor Mocionești, cu tradiții scumpe întregului neam și mai ales bisericii noastre dreptcredincioase vor răsări odrasle noue, cari cu aceeași pricepere, cu aceeași demnitate și glorie străbună să continue scumpele tradiții familiare.

Nădăjdum în fine că se vor împlini și față de noi cuvintele ce par'că ni-le adresează scumpul repausat din liniștea sicriului său cu voce stinsă, zicându-ne, ca și oarecând Israil cu limba de moarte fiului său Iosif: »Iată eu mor, dar Dumnezeu va fi cu voi și vă va întoarce în pământul părinților voștri« (I. Moise XLVIII—21); adevărat ne va redeștepta în sufletul nostru conștiința că suntem fii dela aceeași părinți, și dragostea de frați ne va îndemna să lucrăm barem de aci înainte la întărirea și sporirea așezămintelor ce cu multe greutate și jertfe ni-le-au creiat înaintași.

În fața mării pierderi pentru neam și biserică închei cuvântarea mea rugându-mă cu evang. Matei: »Doamne ajută-ne ca să nu ne prăpădim!« (VIII—25).

Odihnească în pace, iară faptele lui strălucite fie-ne călăuză noastră și a nepoților săi acum și pururea și'n vecii vecilor, amin«.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 7 Aprilie n. 1909

— Din cauza Sftei sărbători de mâine *Vine-rea patimilor*, ziarul nostru va apare numai Sâmbătă la orele obișnuite.

— Serata etnografică. Anunțăm cu plăcere, că doamna Valeria de Herbay, născuta Pop, soția d-lui vice colonel Silviu de Herbay, cunoscută în largi cercuri românești, a primit să cânte la serata etnografică ce se va aranja în Duminica Tomii în Arad.

Asigurat fiind acest concurs prețios, succesul seratei va fi și el, fără îndoială, dintre cele mai strălucite.

Prestațiunile artistice ale doamnei Valeria de Herbay au încântat, în dese rânduri, pe românii din diferite centre și d-sea se bucură, cu drept cuvânt, între români de o reputație dintre cele mai mari. Suntem siguri că ceice au auzito cântând, vor veni și se vor simți veseli putând s'o aplaude iară, iar cei cari n'au avut încă ocazia asta plăcută, se vor grăbi să-i aducă tributul admirațiunii lor.

— **Procesul »Luptei«.** »Lupta« anunță două procese noi. Unul i-s'a intentat pentru articolul »Un cuvânt către frații mei români« apărut în nrul 226 din 15 Noemvrie 1908 și semnat de părintele dr. Vasile Lucaciu, altul pentru articolul »Boicot și înfierare« apărut în nrul 146 din 24 Iulie 1908.

— **In memoria lui Alexandru Mocsonyi.** Societatea »Junimea« a studenților din Cernăuț al cărei membru onor. Al. Mocsonyi a fost, publică următorul anunț funebru:

Societatea academică »Junimea« din Cernăuț pătrunsă de durere adâncă aduce știrea tristă despre trecerea la cele eterne a membrului său onorar, a Domnului Dr. Alexandru de Mocsonyi, mare proprietar în Birchiș (Ungaria), fost președinte al asociației transilvane etc. etc., care a încetat din viață Vineri în 2 April a. c. st. n. în etate de 68 ani. Cernăuți, în April 1909. Fie-i țărâna ușoară!

— **Țiganul din Caransebeș** iar a resuflat: ni-a trimis azi un panflet plin de injurături ca la ușa cortului. Se înțelege, n'avem să ne oprim și să discutăm asupra prozei murdare a lui Dr. N. Ionescu, care în cadrele naționale nu mai contează, ci alături de Burdea și Moldovan Gergely e considerat azi de toți românii cinstiți drept un renegat din pânura celor mai abjecți. Cu aceștia nu să discută.

— **Fundațiunea »Dr. Ioan Hozanu«.** Pentru masa studenților români din Brașov a testat fericitul Dr. Ioan Hozanu suma de 1000 cor. La dorința erezilor aceasta sumă va forma baza unei fundațiuni cu numele »Dr. Ioan Hozanu«. — Un monument în adevăr neperitor! Odihnească în pace nobilul donator, căci numele său va fi în veci binecuvântat.

Direcțiunea școalelor medii gr. or. române din Brașov.

— **Inmormântarea lui Dr. Ioan Hozanu.** Despre înmormântarea regretarului Dr. Ioan Hozanu aflăm din »Gazeta Transilvaniei«. Marți la orele 3 p. m. am petrecut la locașul de vecinică odihnă pe iubitul și neuitatul nostru Dr. Ioan Hozanu. Mulțimea publicului, care a asistat în capela din Groaveri la serviciul funebru, a dat o dovadă viuă despre stima și iubirea, de care s'a bucurat răposatul în mijlocul societății brașovene. Intre membrii familiei sosiți din depărtare la înmormântare zărirăm pe distinși medici din Viena Dr. Marius Sturza și dr. Lazar Popovici, nepoții decedatului crescuți și mult iubiți de el. — Au slujit preoții V. Voinea, Dr. V. Saftu, I. Prișcu și I. Meret, iar cântările funebre au fost executate în mod pătrunzător de corul mixt al bisericii Sf. Nicolae, sub conducerea dlui profesor G. Dima. Panegiricul l'a rostit părintele Dr. V. Saftu. A vorbit frumos și mișcător. Ne-a arătat cine a fost Dr. I. Hozanu și a scos în relief calitățile superioare ale răposatului ca medic cu renume universal, ca om de inimă, ca părinte de familie și înainte de toate ca român adevărat, credincios bisericii și neamului său până la ultima răsuflare.

Din biserică l'am petrecut apoi la mormântul

familiar, care se află în vecinătatea mormântului bardului redeșteptării Andreiu Mureșianu, iar după rostirea rugăciunilor de deslegare de către preoții celebranți sicriul a fost lăsat în mormânt. Odihnească în pace și în veci amintirea lui!

— **Emigrarea în America.** Se anunță din New-York, că numărul emigranților crește în chip înspăimântător. Săptămâna trecută numai din Ungaria au sosit acolo 2380 de emigranți. Dintre aceștia 141 de inși români, 1025 slovaci, 321 nemți, 361 croați și 532 unguri.

— **O mică rugare către inimile nobile.** Creștinii ortodocși din Pocola, lângă Beiuș, abea 40 de familii, de multă vreme se străduiesc să și ridice un modest locaș sfânt, loc de închinare lui Dumnezeu. Dar fiind pușini la număr și săraci, se roagă de toate inimile nobile și iubitoare de jertfă, de toți creștinii buni, de toți românii de bine, să dea mână de ajutor.

Am început zidirea bisericii încă în anul trecut tot din dăruiri benevole și nădăduim, ca nu peste mult, dacă se vor mai găsi inimi nobile, să ne vedem scopul măreț, împlinit.

Intrucât oricare creștin, ce va jertfi la aceasta biserică va fi pomenit în toate rugăciunile înălțate tronului ceresc, facem și pe aceasta cale apel către toți creștinii cari voiesc să ne ușureze greutățile împreunate cu aceasta zidire, să nu ne lase desnădăduși.

În deosebi rugăm oficiile parohiale și băncile românești, cari au primit colecta să binevoiască a le restitui cu orice rezultat, să încununăm măcar cheltuielile împreunate cu provocările.

Și până vom face o dare amănunțită despre toate marimimoasele dăruiri ce ni-s'au făcut, precum și despre colectele neîntrate, ținem a aminti, că s'au înscris până acum membrii fondatori cu câte 100 de coroane următorii dni:

P. S. Sa episcopul Ioan I. Papp, Arad. Iancu și Elena Meșianu, Zărnești. Dr. Ioan Papp, adv., Brad. Augustin Antal, preot gr.-cat. Petrani. »Ardeleana« institut de credit, Orăștie. Dr. Emil Monța, adv. Șiria. Văd. Veturia Oancea, Oradea-mare. Văd. Elisabeta Goșa, Săliște. Ioan și Elisabeta Dancu, prop., Săcel. Petru și Elena Vuc, preot, Bocșa-română. Dr. Aurel Novac, adv. Pecica. Văd. Maria Waitner, Beiuș. Ștefan Pop, Inv. pens., Adolf Bechman, notar, Silvia Papp, preoteasă, Vasile Flore, econ., și Petru E. Papp, preot, din Pocola. Ioan Tămaș, econ. Șiria. Ni-s'a mai votat un ajutor de 600 cor. din partea înaltului minister de culte și instrucție publică iar din partea fondului »Ioan Meșianu« pentru ajutorarea bisericilor sărace, 100 coroane.

O faptă creștinească crește cu atât mai mult în valoare, cu cât scopul pentru ce să face este mai măreț și împrejurările sunt mai grele. Pocola, la 5 Aprilie 1909. Petru E. Papp, preș. com. parohial. Gheorghe Cârge, notar com., Mihaiu Avram, episcop.

— **Procesul asasinării contelui Potocki.** Se anunță din Lemberg, că în procesul înflăcăratului student rutean Siczinski, care a stins viața prigonitorului neamului său, a contelui Potocki, — noua pertractare finală s'a fixat pe 15 April.

— **Patriot pungaș.** Ni-se scrie din Cluj: V'am atras atențiunea asupra faptului cum voiesc stăpânirea noastră a pune între noi câte o strajă, câte o coadă de topor, ca să apere ideia de stat și să supravegheze mersul întregii noastre vieți. Spre scopul acesta, apoi — de sine să înțelege — folosesc și mijloace necorecte, imorale. Tot una li-i. Nu le pasă mult că prin aceste moravurile slăbesc și poporul care cu pași repezi merge spre decadență. La »părătorii« aceștia — încâtva — le și succede a împedeca multe manifestații și educațiune națională.

Dar d-le Redactor nu aceste mi-i scopul meu, ci voiesc a atrage atențiunea asupra unei întâmplări pe cât de hazlie pe atât de ridicolă.

Cercul medical Ofenbaia fiind vacant s'a scris concurs în iarna trecută, la care au competat doi indivizi: Dr. Rusan și un Dr. Révai (Reisberg) Administrația — începând cu comitele suprem până la jurat a fost pe lângă »Dr. Révai« și-a învins.

Și-a și motivat alipirea către respectivul domn: E un genial, în școli tot pur eminent; examenele, riguroasele — după cum arată atestatele legalizate legal — toate's: suma cum laude, iar inelul de briliant de pe deget ne arată evident că îi

promovat de Dr. »sub auspiciis regis«. E bine. L'au ales. Noi nu am știut despre concurența Dr. Rusan, despre alegere nu ne-am interesat, am și ajuns acolo numai după finirea actului. Ne-am exprimat numai părerea, ca noul ales să însușiască limba română, dacă ni-l'a trimis D-zeu (sau altul) între noi.

A trecut o lună, două, trei luni și medicul nostru cercetează bolnavii, prescrie medicină, ia taxă mare. În Ofenbaia își aroagă dreptul de a fi conducătorul Inteligenței maghiare (el — jidanul parvenitul — slovac). Să află bine, să și fidațează, deci să aranjează pe o viață liniștită familiară de mâine.

Însă purtarea lui a fost suspectă în ochii pretopretorelui — un om cult — și a început urmări viața lui trecută. Iar rezultatul: toate acestea sunt false, e om căsătorit și are patru copii.

Și când să meargă la Lupșa să cerceteze bolnavii, a fost deținut de jandarmi, unde a și murturisit tot.

Până în prezent atât să știe, poate ziua de mâine ne va descoperi mai multe amănunte din viața acestui »eminent« om. De le-ar fi spre învățătură!

— **Concedierea rezerviștilor.** Aflăm din ziarul »N. V. Tagblatt« că rezerviștii chieamași sub arme cu prilejul iminentei izbucniri a războiului, vor fi concediați îndată după sărbătorile Pașilor. Se crede că până la mijlocul lunii Maiu trupele din Bosnia vor fi reduse la efectivul de pace.

† **Ștefan Havasi.** Din Cluj ni-se anunță vestea tristă a morții lui Ștefan Havasi. De funtul a avut un suflet mare și nobil, care a îmbrățișat toate cauzele românești de bine, jertfind cu prisosință pentru ele. Avea sa de 10.000 coroane a testat-o în treagă bisericii românești gr. catolice din Cluj. — Odihnească în pace!

— **Pe calea cea rea.** Ziarele locale ungrești de azi sunt pline cu amănunte asupra unui fapt petrecut la banca »Aradi Polgár«, furt al cărui trist erou este un tânăr român, f. u. de preot, Petru Dascal din Micălaca. Numita bancă expediase unui deponent suma de 16.000 coroane. Funcționarul Dascal în loc de a trimite plicul cu banii, a substituit un alt plic, cu hârtii tipărite pe care-l preparase în lipsa funcționarului înșelcinate cu expediarea. Deponentul, o doamnă din Budapesta, desfăcuse însă plicul în fața poștarelui și constatându-se înșelătoria, a avizat poliția din Budapesta; s'a avizat deasemeni și direcția postală și în urmă poliția aradană. D. Greșcă căpitanul poliției a condus în persoană cercetarea și iute a deslegat chestia, a prins de scurt pe tânărul Dascal, care a și făcut complete mărturisiri. El a fost arestat. Banii refuză însă să spună unde sunt. S'a constatat numai că a deținut vre-o cincisute, pe bijuterii, date unei căsătorite dela cafenea, cu care întreținerea relațiilor amoroase.

Tânărul rățăcit este jertfa mediului în care a ajuns. Tatăl său tot în tovarășia »domnilor« s'a simțit bine și pentru a-și căpătuți fiul, în dese rânduri s'a despărțit de luptătorii naționali, vătând cu domnii. Iar fiul ajuns între »domnii«, nu mai voia să știe de neamul său ci a contractat obiceiuri cari costă bani. Nevrând, a furat și a ajuns să se nenorocească pe viața sa în treagă.

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 7 Aprilie 1909.

De Tisa	— — —	28 K. 45	— K. —
Din comitatul Albei	— — —	28	> 15
De Pesta	— — —	28	> 20
Bănățenesc	— — —	28	> 40
De Bacica	— — —	28	> 45
Săcară	— — —	19	> 90—20
Orzul de nutreț, cvalit. I.	17	> 90—18	> 10
> > calitatea a II.	17	> 50—17	> 80
Ovăs	> >	I. 18	> 30—18
> >	> >	II. 18	> 10—18
Cucuruz	— — —	15	> —15

Redactor responsabil Constantin Savu.

Editor proprietar Gheorghe Nichin.

Cea mai ieftină sursă de cumpărat!

BINDER LAJOS
 clasornicar și giuvaergiu, în
 - MEDGYES -
 Marktplatz Numrul 8.
 Depozit bogat de
 totfelul de clasornice
 de aur, și argint
 metal și nickel. Ar-
 ticole optice de
 aur și argint.
 Ochelari și zvi-
 kerer de Rathe-
 nov. Articuli de
 argint de Kina.
 Reparaturi
 solide și
 :: ieftine. ::

Schwalb Kálmán și soț.

fabriă de metale, de cia-
 :: sornice de turn și de ::

lanțuri

 patentate.

BUDAPESTA
 VII. Strada Dembinszky 32.

Se fabrică lanțuri patentate, din aramă tare presate prin ce posed o capacitate ire-sistibilă; precum și lațuri îmbrăcate în aramă roșie pentru decorat mobile, în toate formele.

Fabricație de prima calitate și unică.

Catalog ilustrat la dorință gratis și franco.

Economisește multă
oboseală, timp și lemne

fiecare menajeră care spală rufele cu

pravul de săpun

 pentru spălat

arătate de mine, și rufele se fac curate și albe ca zăpada. La fiecare pachet e adăugat și un prospect.

Prețul unui pachet 24 fileri și 12 fileri.

Se găsește la

Stefan Knezevits, Temesvár

Fabrik, Hauptgasse 25, „Zur Salzmühle.

— Nu e permis —
 să lipsească din nici o casă
 românească „GRAMOFONUL”,
 care inovește toată casa. Is-
 vorul cel mai ieftin de al pro-
 cură e marele comerciant
 de mașini de vorbit pentru
 — Ungaria și România. —

Toth József

— SZEGED, Könyök utca 3 szám. —

Se vinde cu condiții de plătere în rate. Pe lângă garanție.

Anost înregistrări noi românești, cântări și muzică cu forță
 cantorală. — Prețul curent se trimite gratuit. — Se caută contra văzătorii!

Correspondența se face în limba maghiară, germană și franceză. —

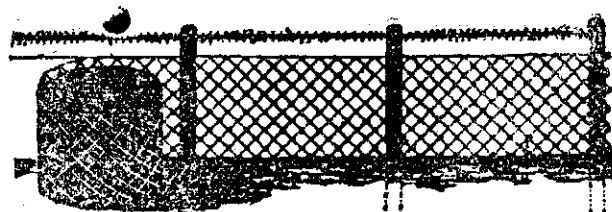
Fischer Testvérek

pregătitori de împletitură de sîrmă, țesătură, fir de
 oțel, coardă pentru paturi și de site

— A R A D —

Magazin: József főherceg-ut 8. — Atelier: Kossuth-utca 45.
 Telefon pentru oraș și comitat 157.

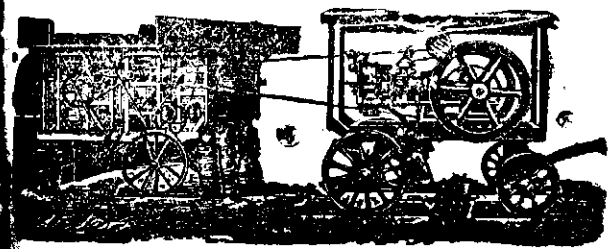
Recomandă diferite garduri,
 împletituri de sîrmă, cari sunt
 acomodade pentru îngrădire
 de grădini, parcuri, curți și
 păduri zoologice. Ciururi
 cu cadre de fier pentru pă-
 mânt, pietriș și cărbuni de
 piatră, pentru zidiri, mine și
 grădinărit. Gratii pentru piv-
 nițe și pentru ferestri. Imple-
 tituri valuroase și rotunde. Orice țesături de sîrmă, de fier, aramă, din fir obdus
 cu cositor și cu zinc, pe cari le avem în magazin pentru mori, fabrici și pentru sco-
 puri economice. Impletituri pentru stucatură sistem Rabitz, fir spinos și ștergător
 de picioare. — Catalog de prețuri se trimite gratuit și franco.

Rabatin Testvérek

prima fabrică de motoare și mașini, turnătorie de fier din Bichișciaba.

Telefon 50. **Békéscsaba, Vasut-utca.**

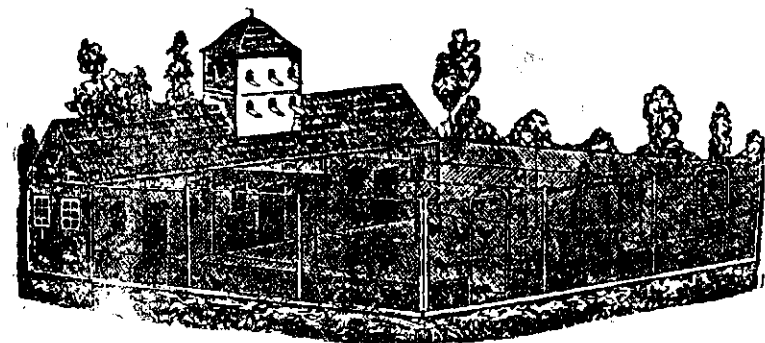
Recomandă fabricațiile proprii de motoare mănate cu benzin și cu ulelu brut,
 locomobile, motoare absorbitoare de gaz. Mașini motoare pentru drumuri mănate
 cu benzin, pentru arat și treierat, pe lângă condițiuni de plătere favorabile în
 rate. Primesc și efeptuiesc grabnic orice
 soiu de turnare de fier și de metal,
 transformări, aranjamente de mori,
 precum și scobirea scaunelor vechi de
 suluri.

Venirea la fața locului a factorului tehnic gratis.
 Cancelarie tehnică. — Prețuri ieftine.
 Garanție deplină și serviciu prompt.

Neubauer János

fabricant de funii, țesături, de grilajuri, de site și saltele de sîrmă.
DEBRECZEN.

CU PREȚURILE CELE MAI MODERATE.

Recomandă preparatele sale de
 sîrmă ca: țesături de sîrmă din
 aramă fer și ținc are în depozit
 pentru mori fabrici și scopuri
 agricole. Recomandă sita de ven-
 tilat sistem Bachler. Pregătește
 țesături de mână și fabrică la în-
 grădit de grădini, curți de galițe,
 sită de sîrmă ou ramă de fer la lu-
 crări de pământ, nisip, petriș ș. a.
 Apărătoare de scântei la lo-
 comotive, mori și coșuri de
 fabrici. Somiere elastice pentru
 pat pe staluri de fer și lemn. Cu
 un cuvânt tot felul de lucrări ce
 se țin de aceasta branșă.

Ouă de sămîntă!

Orpington importate din Anglia, dela
 renumita firmă William Cook, de culoare
 galbină-aurie și albe ca zăpada, pe
 ales, proaspete și sănătoase. Prețul unei
 bucăți 80 fil. Expediază renumita firmă Or-
 pington, premiată la toate expozițiile, a lui

Tornyey Arpád

Arad, Demeter-utca Nr. 92.

80% garanță. Pachetare scutită de scuturare.

KONTSEK GÉZA

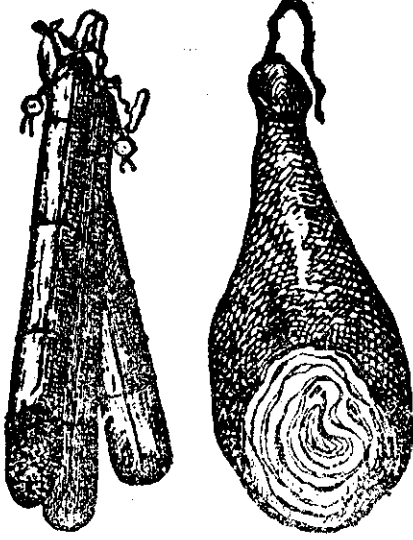
mai înainte Gaszner Károly

în **DEBREȚIN (Debrecen)**

Recomandă revizitorilor semințe de legumii și de flori în
 tocuri fine în dulap de vânzare foarte frumos ornate, pe
 lângă rabat mare. Catalog de prețuri trimite gratis.

Cele mai bune semințe din lume. (Fond. 1782).

Schimek János

carnătarie și fabrică de salamă
Sibiu — Nagyszeben
Rosenanger 6.

Recomandă specialitățile
excelente de **carnătarie**,
precum și de **salamă** cu
prețurile cele mai ieftine
de zi. La comenzi mari
se dă rabat. — Expediere
cu poșta și cu trenul. Ser-
viciu prompt și conștiințios.

Cel dintâiu atelier de pietri monumentale aranjat
cu putere electrică.

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA măiestru de monumente
și pietri de cimitir —
Fabricație proprie din marmoră, granit, labrador etc.

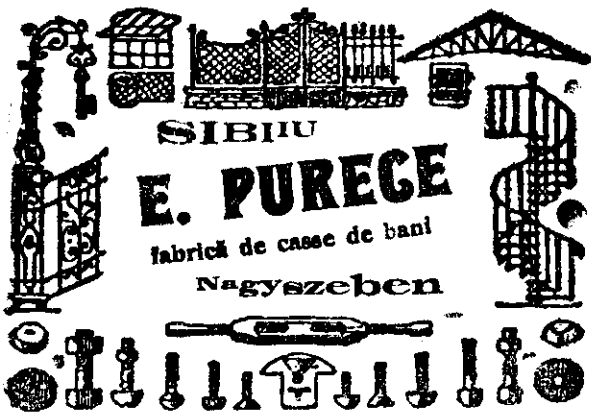
Din pietri de mormânt magazina se află în
Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Cancelaria și magazinul central:

Kolozsvár, Dézsma-u. 21.

Telefon 662.

Filiale: Nagyvárad, Nagyszeben, Déva și Bápatak.

SIBIU

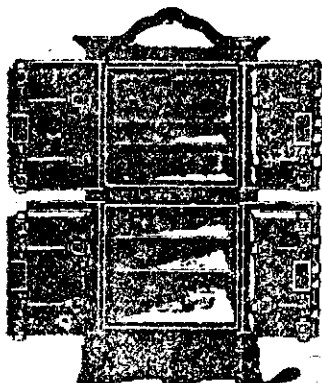
E. PUREGE

fabrică de casse de bani
Nagyszeben

Recomandă fabricațiile sale proprii de casse de bani

de orice mărime și con-
struite din materialul cel
mai bun și mai trainic.

Fabrică: dulapuri pan-
deposit, încuitori-safe pen-
tru casse de economii, du-
lapuri de bani și docu-
mente totfelul de articlii
ce se țin de branșa asta.

Recomandă de-asemena practicele (mașini)

● cuptoare de fert ●

În toate vorsațiile dela execuția cea mai
simplă până la cea mai elegantă.

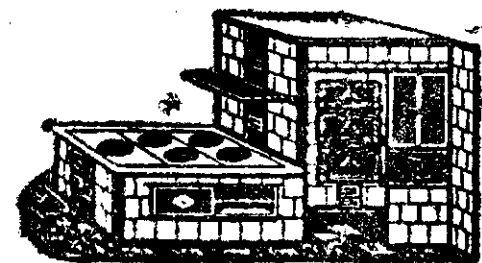
Atrage atențiunea on. public din localitate și
din împrejurime asupra atelierului său de

● lăcătușerie, și construcție ●

care-i cel mai mare din tot Sibiuul

și pe care l-am instalat conform cerințelor
moderne și l-am înzestrat cu puteri excelente
de muncă! Primesc ori-ce-fel de construcții
atingătoare de această branșă, precum:

lucrări de la clădiri, portaluri, schele și gratii de fer, în-
grădiri de fer la coridoare și balcoane, geamlăcuri, uși de
fer, îngrădiri de fer, la mormânturi, cișmele și orice
● ● lucrări de fer și lucrări de bas-relief. ● ●

Trimite gratis și franco declu-
ziuni (proiecte de cheltueli)
pentru casse de bani, mașini
de fert (sparchert) etc.

≡ E. Purege ≡

Sibiu, Schmidtgasse 19.

Ajută-ți și îți va ajuta și Dumnezeu!

Acest adevăr de aur se poate ajunge numai așa, dacă cel ce
sufere folosește mijloace de vindecare, cari pe lângă elin-
nate întrece ori-ce aparat scump, atât în privința durabilității ca
și a efectului.

„Galvani” se poate folosi cu
Cordonul electric „Galvani” succes sigur la:
Reumă, răceală, nervositate, la boală șirea spinării, la
stomac, impotență, paralizie și altele.

Scrisoare de recunoștință: Francisc Veis, cărășmar, Sibiu. Ador
cu bucurie la cunoștință că prin folosința aparatului „Galvani”,
simpt multă ameliorare în boala mea (trabesdorsalis) așa încât nu mai
am nevoie nici de cărje. Aparatul deși îl folosesc de un an funcțio-
nează fără cusur. Singurul fabricant:

Ștefan Kmoskó, învățător Sibiu
reg. cat.
(Nagyszeben) Terezianum No. 11.

Grosz Nagy Ferencz,

farma- : : farmacia : :
cist. : : Debreczen : : „Arany egyszaru”

Numai există reumă!

Cine voește să scape de ori-ce soi de
reumă și de tot felul de dureri externe
să cumpere o sticlă mare din renumitul

Balzam Regesc

(Király Balzsam) al cărui efect vindecător
e recunoscut de medici **1 sticlă mare 2.65**
Cor. cu îndrumare, **3 sticle mari 6.65**
Cor. cu îndrumare, porto-franco cu ram-
bursă. Patentat, în nenumărate spitale de
frunte se aplică ca cel mai bun medicament.

Medicament
pentru văpsirea
părului.

MUSTAȚA E FRUMOASA

dacă întrebuințezi

POMADA HAJDUSAG

cea mai bună pentru creșterea și
potrivirea mustețelor, pregătită
din materie nennsuroasă. Efec-
tul se vede foarte lute și
cu siguranță. Scutit prin lege.
Un borcan **50** fill. Prin poștă
se trimite numai **3** borcane cu
2.15 Cor. Cu rambursă gratuit.

Mâna fiecăruia poate fi frumoasă

dacă o îngrijește
destul. Cel mai bun mijloc pentru îngrijirea
mânilor este **Lichidul „Elza”** pentru mâni

pentru că e pregătit din materiile cele mai bune pentru
servarea frumuseții mânilor.

Lichidul „Elza” pentru mâni după o folosință de 3 ori
mâni e cat fe ate Mâni e roșii după 8 zile le înălbitește. E cu to-
nestricăcioasă. Pe când glicerina, crema de glicerina și al-
după o folosință mai îndelungată înegresc mânilor „Lichidul „Elza”
pentru mâni face mânilor alte ca zăpada. Glicerina, crema
glicerina și altele fiind leioase sunt nepăute și grețose. Lichidul
„Elza” pentru mâni, îndată să a soarbe. Dacă folosiți zilnic li-
dul „Elza” mânilor vor fi totdeauna frumoase, pentru că le scut
de stricăciunea vântului.

Prețul 30 fill.

Se poate căpăta **Kertész Ernő** — farmacia la
la preparatorul St. Anton de Padua
Szabadka, Szegedi ut.

Magazin principal la **Vojtek și Weisz** droagerie în Arad